

Zdeněk Podskalský (100 / 30)

Název emise: Zdeněk Podskalský

Den vydání: 15. únor 2023

Hodnota: „B“ (= 23 Kč ke dni vydání); č. 1189

Rozměr známkového obrazu: 23 x 40 mm

Výtvarný návrh: Michal Novák

Druh tisku: OF; **Tisk:** Tiskárna Hradištko, sro.

Tisková forma: 2x PA 50

Náklad: 750.000

FDC: digitální tisk; **Tisk:** Tiskárna Hradištko

Náklad: 2.400 ks

Ke 100. výročí narození Zdeňka Podskalského (a s jistým předstihem vlastně tak trochu i ke 30. výročí jeho úmrtí) vyšla známka s jeho portrétem. Dnešní mladí už možná neznají tu uslechtilé vyhlížející tvář s delšími vlasy a charakteristickým vousem, jehož podoba se v průběhu doby měnila od bradky s knírem a dlouhými kotletami po plnovous (druhá je na známce a první na kresbě FDC). My starší si ji však dobře pamatujeme z televizních zábavných pořadů, jejichž byl občas hostem, z drobných filmových rolí a z obrázků v novinách a časopisech. Podskalský byl populární po desítky let, jistě k tomu přispělo, že se jako režisér podílel na vzniku mnoha úspěšných filmů a televizních pořadů. Asi každý viděl jeho Světáky, skvělou kulturní komedii s nezapomenutelnými hereckými výkony Sováka, Brodského, Libíčka, Bohdalové, Janžurové, Jiráskové, Šejbalové a Nového. I kdyby nenatočil nic jiného, místo na našem filmovém nebi by měl zajištěné. Ale on natočil, a kdykoli některá stanice reprizuje Noc na Karlštejně, Trhák, něco s Alfonsem Karáskem, Bílou paní, Drahé tety a já (a další a další jeho filmy), vždycky se rád dívám. Zvláštní místo pak má film Kulový blesk, který jsem viděl snad pětkrát, a vždycky mě pobaví hlášky, které už zlidověly. Samozřejmě jsem četl, že v tomhle případě Podskalský jenom „přikryl“ režii Ladislava Smoljaka, kterému by tehdejší barrandovský ústřední dramaturg Ludvík Toman (mimochoodem, značně odpudivá postava, kterou můžete znát z filmu Nejistá sezona) samostatnou režii nesvěřil. Podskalský se úkolu ujal, tvrději odmítl původní záměr, aby mu Smoljak dělal jen jakéhosi asistenta, naopak ho prosadil jako spolu-režiséra a prakticky celý film ho nechal natočit samostatně (kameraman Ivan Šlapeta o tom později řekl, že Podskalský v něm režíroval jen dvě scény – „na schodech a stěhovaní cigánů, jak mají všechny věci na ulici“). Taková velkorysost se hned tak nevidí, a ve vypjatém uměleckém prostředí, hustě prolezlém závisť, pak obzvlášť, nemluvě o riziku, které kvůli tomu jaksi samozřejmě podstoupil. I to je ale součást vývoje, kterým Podskalský v životě prošel.

Narodil se v roce 1923, pět let po konci Velké války, jejíž důsledky stále doznívaly – stejně jako v tisících dalších obcích a měst, i v jeho rodných jihočeských Malenicích byl pomníček zdejším padlým (tradice připomínat jejich památku tu trvá dodnes, v roce 2018 obec Malenice přezvala čestnou plaketu ministerstva obrany za vzornou péči a celkovou rekonstrukci Pomníku padlým ve světových válkách). A vedle mrtvých válku připomínali i invalidé, kterých byl v celé republice velký počet, a

válečné vdovy a sirotci, na které zanedlouho dvojnásob tíživě dolehla bída za Velké hospodářské krize. Jako

patnáctiletý zažil Zdeněk trauma Mnichova. Maturoval za války, kterou pak v rodných Malenicích ukončilo 6. května 1945 osvobození americkou armádou (na Malenické návsi na paměť toho stojí pomníček s nápisem „Na paměť US. Army 6.5.1945“). To všechno uvádím jen na okraj, jako protiváhu často idealizovaných tvrzení o době první republiky. Po válce komunisté úspěšně glorifikovali Rudou armádu a zatlačili do pozadí ostatní síly podléající se na osvobození. Značná část společnosti uvěřila vábení o krásné budoucnosti pod jejich vedením.

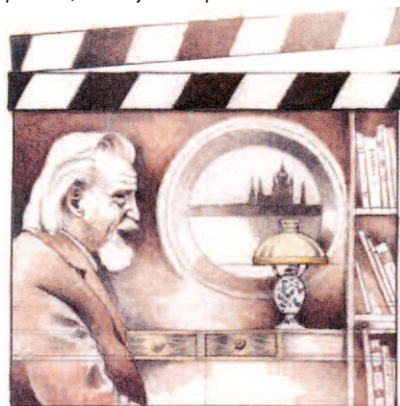
Tomu podlehl i Zdeněk Podskalský, po válce student filosofické fakulty University Karlovy a poté i FAMU. Vstoupil do strany a v roce 1951 odjel do Moskvy studovat tamní Vysokou filmovou školu, na níž pak dosáhl titulu kandidát věd (CSc.). V SSSR se také oženil a do Prahy si pak přivezl svou ruskou manželku Tamaru Ševčenkovou, s níž měl syna, který se stal rovněž režisérem.

Manželství však nevydrželo, a i když formálně trvalo, Podskalský navázal dlouholetý neskrývaný vztah s herečkou Jiřinou Jiráskovou, která však nebyla jediná. Jak vzpomínala jeho dlouholetá hospodyně: „Sama Jiřina kdysi řekla veřejně, že byl Zdeněk hodně na ženský. A bylo by i divné, kdyby takový krásný chlap nebyl. Ona to prostě tiše tolerovala a věděla, že je ta jediná, ke které se vždy vrátí domů.“

Domů v případě Zdeňka Podskalského znamenalo do bytu v posledním patře domu na rohu Malostranského náměstí a Mostecké ulice, poblíž Karlova mostu. Jeho součástí je věž s kulatými okny z nichž je vidět na střechy pražských domů a její věže. To také zachytil autor emise na kresebné výzdobě obálky dne vydání, kterou orámoval filmovou klapkou. V rázítku jsou správně vepsány Podskalského rodné Malenice, pod nimi se nachází faksimile jeho podpisu.

Myslím, že emise připomínající pana režiséra Podskalského se povedla. Na závěr tedy ještě bonmot tohoto nepochybného intelektuála, který zjevně záhy prohlédl svou mladickou naivitu a nikdy se pak nepropůjčil k tomu, aby posluhoval prolhanému režimu. Když mu vyčítali, že netočí vážnější filmy, říkal: „*Když to nemůže být pravda, tak ať je to aspoň sranda.*“

FB

MALENICE
Zdeněk Podskalský
15. 2. 2023

FDC